

Vzdělávací program školského zařízení:

ŠKOLNÍ DRUŽINA

při Základní škole Zámoraví, Kroměříž, příspěvkové organizaci

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Předkladatel:

Název: **Základní škola Zámoraví, Kroměříž, příspěvková organizace**

Adresa: **Švabinského nábřeží 2077/27, 767 01 Kroměříž**

Jméno statutárního zástupce: **Mgr. Ivana Uherková**

IČO: **70 87 64 87** IZO školní družiny: **118 800 302** RED-IZO: **600 118 398**

Kontakty: **tel.: 573 502 885**
e-mail: info@zssvabinskeho.cz
web: www.zssvabinskeho.cz
facebook: Základní škola Zámoraví

Zřizovatel školy:

Název: **Město Kroměříž**

Adresa: **Velké náměstí 115/1, 767 01 Kroměříž**

Kontakty: **tel.: 573 321 111**
e-mail: podatelna@ mesto-kromeriz.cz
web: www.mesto-kromeriz.cz

Platnost od: **1. září 2023**

.....
razítko školy

.....
podpis ředitelky školy

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Není pokračováním školního vyučování a nesmí být ani chápána jako sociální služba zabývající se pouze hlídáním dětí. Účastníkům zabezpečuje smysluplné využití volného času, tedy odpočinek, dostatek pohybu, tvořivých činností a dalších zajímavých aktivit. Rozvíjí tak v dětech pro život potřebné vědomosti, dovednosti a postoje, učí přátelskému soužití s vrstevníky i autoritami, spolupráci, zdravé soutěživosti, ctižádosti a toleranci. Důležitou úlohu v ní má také prevence sociálně patologických jevů.

PROSTOROVÉ, MATERIÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Školní družina ZŠ Zámoraví Kroměříž je součástí budovy školy. Tato se nachází u vedlejší silnice na levém břehu řeky Moravy, uprostřed mezi sídlištěm a nádražím. Družina má k dispozici prostory dvou kluboven v přízemí, kmenových tříd v prvním podlaží, výklenek pod schodištěm, tělocvičnu, počítačovou učebnu, výtvarnou dílnu, prostorné hřiště a školní zahradu.

Místnosti jsou vybaveny novým (případně rekonstruovaným) nábytkem, stoly, židlemi, koberci v hracích koutcích, moderní technikou (CD přehrávače, dataprojektor...), příruční knihovnou, pomůckami či hrami i sportovním náčiním. Vše je odpovídající potřebám a věku účastníků.

Družina je určena nejmladším žákům školy, tedy žákům 1. – 3., v případě volných míst i 4. ročníku. Její naplněnost nepřesahuje povolený limit, tj. 30 dětí v oddělení. Celková kapacita je tedy 120 žáků ve 4 odděleních ŠD.

Provoz ŠD probíhá v ranním a odpoledním režimu, pro daný rok je časový rámeček určen vnitřním řádem ŠD.

Vnitřním řádem ŠD jsou podrobně stanovena také kritéria pro přijetí účastníků, výše a splatnost úplaty, pravidla, práva a povinnosti účastníků i jejich zákonných zástupců.

ŘÍZENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je nedílnou součástí školy a její řízení souvisí s kompetencemi jednotlivých vedoucích pracovníků. Ty stanovuje statutární zástupce školy v organizačním schématu školy.

Řízením školní družiny je pověřena vedoucí vychovatelka. Tato zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, ve spolupráci s ekonomkou školy kontroluje platby za ŠD, zodpovídá za předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

O přijetí uchazeče (případně jeho vyloučení) rozhoduje ředitelka školy (dle vyhlášky o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.). Přijetím uchazeče se na něj vztahují veškeré povinnosti a práva žáka ve školní družině. Podmínkou přijetí k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněného zápisního lístku, jehož součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky a způsobu odchodu. Docházka do ŠD je pro přihlášené žáky povinná. Žádosti o jeho uvolnění (v jinou dobu, než je uvedena na zápisním lístku) je možné provádět pouze písemnou formou a s podpisem zákonného zástupce.

Pokud není naplněna kapacita ŠD, je možné podat přihlášku i v průběhu školního roku. Stejně tak je možné na základě písemné žádosti zákonných zástupců docházku ukončit. V případě porušování vnitřního řádu ŠD může být žák z docházky vyloučen. Na základě žádosti zákonného zástupce může být v odůvodněných případech (dlouhodobá nepřítomnost z důvodu nemoci apod.) poplatek za ŠD částečně vrácen.

PLATBY ZA POBYT VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Zákonný zástupce hradí příspěvek za zájmové vzdělávání dítěte. Úplata je splatná předem, platí se zpravidla v měsíci září na celý školní rok. Výši úplaty stanovuje ředitelka školy předem na celý školní rok, rodiče platí bezhotovostním způsobem. Každému dítěti je pro účel plateb přidělen variabilní symbol. Při platbách složenkami tento variabilní symbol vepisuje do složenek vedoucí vychovatelka školní družiny.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Zájmové vzdělávání vedou čtyři vychovatelky s odborným pedagogickým vzděláním. Průběžně a podle možností se vzdělávají i dále, a to v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků či samostudiem. Samozřejmá je také spolupráce s učiteli, ostatními pracovníky školy, rodiči a dalšími (SPgŠ, složky IZS, Město Kroměříž atd).

CÍLE ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

Obecně je cílem výchova všestranně harmonicky rozvinutého dítěte, a to pomocí všech složek výchovy a forem vzdělávání.

Konkrétní cíle:

- umožnit dětem odreagovat se a uvolnit
- zabezpečit pocit bezpečí a klidu, učit je uplatňovat svá práva, plnit své povinnosti
- rozvíjet samostatnost i schopnost pracovat v kolektivu, spolupracovat, pomáhat
- slabším a mladším při různých aktivitách, respektovat práci a úspěchy i neúspěchy druhých
- osvojit si základy slušného chování a komunikace, vést k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- mít rád sám sebe, nepovyšovat se ani nepodceňovat, mít rád ostatní lidi i všechno živé kolem, uvědomovat si, co je dobré a co špatné, vážit si ale i věcí neživých, a to svých, společných i cizích
- rozvíjet toleranci k jiným lidem, národnostem a jejich kulturám
- vytvářet návyky péče o pořádek a čistotu prostředí
- vést k vytváření a prohlubování pozitivního vztahu k přírodě, životnímu prostředí,
- umožňovat vnímání všemi smyslovými prožitky a vést k aktivnímu podílu na tvorbě a ochraně prostředí v němž žijeme
- vést k aktivnímu a smysluplnému trávení volného času, udržování fyzického a duševního zdraví a odpovědnosti za ně
- vést k dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví
- prohlubovat všeobecný přehled (obecně i v návaznosti na učivo), posilovat všechny kompetence, a to pomocí her i ostatních volnočasových aktivit

K nabízeným aktivitám je pak třeba přistupovat zároveň i jako ke specifické formě primární prevence sociálně patologických jevů.

FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠD

1. pravidelné činnosti – každodenní výchovně vzdělávací a zájmová činnost (výtvarná, pracovní, esteticko – výchovná, sportovní, přírodovědná apod.) je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity

2. příležitostné činnosti – zájmové a tematické rekreační, přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do týdenní skladby zaměstnání: besídky, slavnosti, výlety, exkurze, projekty, kulturní a společenské akce, akce pro děti a rodiče aj.

3. spontánní činnosti – zahrnují klidové činnosti po obědě, při pobytu venku po řízené části, činnosti ranních a koncových hodin v družině apod.

4. osvětové činnosti poskytují dětem informace v oblasti prevence sociálně patologických jevů (Policie ČR, Městská policie zdravotníci, HZS apod)

5. individuální práce s talentovanými nebo naopak v některých oblastech slabšími dětmi

6. odpočinkové a rekreační klidové činnosti, aktivní odpočinek (klidné i rušnější zábavné, hudební či tělovýchovné chvílky)

7. příprava na vyučování – vypracování domácích úkolů (po předchozím souhlasu rodičů), didaktické hry (zábavné procvičování učiva), tematické vycházky a další činnosti upevňující a rozšiřující vědomosti a poznatky

DĚLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program ŠD je programem rámcovým, je stanoven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, a to pro žáky 1. stupně ZŠ. Poskytuje možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek, propojovat a přesouvat témata během celé docházky do ŠD. Činnosti programu nejsou věkově vymezeny, proto je lze volit podle aktuálního složení účastníků. Příležitostné akce jsou realizovány v rámci celé družiny během celého výchovně vzdělávacího cyklu. Školní vzdělávací program je doplněn ročním plánem. Činnost probíhá od září do června, je založena na dobrovolnosti.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Při tvorbě ŠVP se u jednotlivých činností snažíme, aby se doplňovaly, navazovaly na sebe, navozovaly u dětí odpovídající zážitky i poznávání a pomáhaly posilovat žádané kompetence. Obsah vzdělávání v některých částech navazuje na ŠVP školy. Seskupen je do tematických okruhů, inspirací je program „Člověk a jeho svět“.

1. Místo, kde žijeme

- organizace života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci
- orientace v prostoru a čase, odhad vzdálenosti a času
- poznávání nejbližšího okolí školy, našeho města a okolí, tematické vycházky
- bezpečná cesta do školy a ze školy
- významné památky a objekty v obci a okolí
- seznamování se se službami v obci – knihovna, školy, úřady, sportoviště, složky IZS apod. (návštěvy, besedy, společné akce, exkurze apod)
- regionální pohádky a pověsti (četba, rozhovory, fotografie, výlety a pod)
- dopravní výchova – řízená i spontánní (dopravní hřiště, besedy, didaktické hry apod)

2. Lidé kolem nás

- osvojení zásad vhodného chování, vystupování a jednání mezi dětmi, lidmi

- dodržování základů a pravidel společenského chování (pozdravy, seznamování, slušná komunikace slovní i mimoslovní, tolerance, stolování apod.)
- tolerance a ohleduplnost k lidem s různým postižením
- tolerance a ohleduplnost k lidem jiných národností a kultur
- uvědomění si významu a podstaty tolerance, empatie a vzájemné úcty
- vytváření pozitivního vztahu ke spolužákům, pozitivního klimatu v oddělení založeném na vzájemné úctě a spolupráci (vhodné řešení drobných každodenních konfliktů, předcházení šikaně a dalším patologickým jevům apod.)
- mediální výchova – rozhovory o tom, co jsme slyšeli, rozlišení fabulovaných informací od skutečného

3. Lidé a čas

- budování a dodržování správného režimu dne, vytváření pravidelných návyků
- účelné sestavování a naplňování režimu družiny
- smysluplné využívání volného času
- vytváření návyků na pravidelnou a účelovou přípravu na vyučování
- učení se úctě k času druhých

4. Rozmanitost přírody

- seznamování s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé
- pozorování změn v přírodě – vycházky a pobyty v přírodě, určování přírodnin
- péče o školní zahradu, bylinkové záhony i pokojové rostliny
- ekologická výchova – ochrana přírody, pravidla chování v přírodě
- tematické exkurze, vycházky a výlety (místní zámecké zahrady, okolní lesy, řeka Morava, ZOO, psí útulek, zverimex apod.)
- sběrové aktivity
- praktická, výtvarná, soutěžní či jiná zpracování získaných poznatků
- využití didaktických her s přírodními motivy a encyklopedií

5. Člověk a jeho zdraví

- poznávání sama sebe
- péče o zdraví, osobní hygienu a čistotu
- aktivní rozvíjení fyzického i duševního zdraví (pohybové aktivity venku i v interiéru)
- zdravotní prevence – poučení o zdraví a nemocech, o úrazech a jejich předcházení, o bezpečnosti při každodenních aktivitách
- teoretický i praktický nácvik základů první pomoci a ošetření drobných poranění
- nácvik přivolání první pomoci a poučení o telefonickém volání na tísňové linky
- dodržování pitného režimu a vhodná skladba jídelníčku
- zařazování projektů, besed a exkurzí k plnění výše zmíněných činností

Informační a komunikační technologie

- využívání a prohlubování znalostí z informatiky formou vhodných her

KOMPETENCE

1. Kompetence k učení

Účastník se učí s chutí, dokončuje započatou práci, kriticky hodnotí své výkony. Zná jednoduché textové zdroje pro učení (encyklopedie, učebnice, časopisy, PC apod.) Klade si otázky a vyhledává na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získané vědomosti dávat do souvislostí, nabyté zkušenosti dovede uplatňovat v praktických situacích a učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Účastník si všímá dění kolem i problémů, učí se problém pochopit, přemýšlí o jeho příčinách. Chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli, hledá různé varianty řešení a vybírá si mezi nimi. Přijímá odpovědnost za svá rozhodnutí, umí si obhájit výsledek řešení problému. Rozlišuje správná a chybná řešení, neodchází od nevyřešeného, nenechá se odradit neúspěchem. Spontánně vymýšlí nová řešení, je kreativní, činnosti dokončuje.

3. Kompetence komunikativní

Účastník ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, rozšiřuje svoji slovní zásobu, slovům rozumí, komunikuje kultivovaně, myšlenky vyjadřuje vhodně kombinovanými větami, komunikuje bez ostychu, zapojuje se do diskuse, dokáže vyjadřovat své kladné pocity k sobě i ostatním, svůj vlastní názor. Dovede naslouchat druhým. Ke komunikaci se učí využívat telefon, PC atd. Z informací předkládaných komunikačními prostředky si vybírá.

4. Kompetence sociální

Účastník se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit. Přijímá jednoduchou roli ve skupině. K povinnostem přistupuje odpovědně. Respektuje pravidla i ostatní účastníky, je tolerantní k jejich odlišnostem. Spolupracuje v týmu, dokáže se podřídit i prosadit, je schopen přijmout kompromis. Rozpozná vhodné a nevhodné chování, odhaduje rizika svých nápadů, uvědomuje si, že za své činy nese odpovědnost a důsledky. Podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu.

5. Kompetence občanské

Účastník zná základní společenské normy chování. Uvědomuje si svá práva i povinnosti, stejně jako práva a povinnosti druhých. Vnímá nespravedlnost, agresivitu anebo šikanu a dokáže se adekvátně bránit. Chová se ohleduplně s ohledem na zdraví své i ostatních, s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí. Podílí se na rozvoji a udržování kvalitního životního prostředí, dle svých možností se zapojuje do veřejně prospěšných aktivit. Respektuje tradice, kulturní hodnoty národa, etnika a sociální skupiny.

6. Kompetence k trávení volného času

Účastník se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, rozvíjí své zájmy v individuálních i organizovaných činnostech, rozvíjí svou schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci zátěže z vyučování. Z nabízených činností si vybírá, započatou práci se snaží dokončovat. Umí odmítnout nevhodné nabídky.

7. Kompetence pracovní

Umí plánovat i organizovat své pracovní činnosti, Osvojuje si pracovní návyky, používá bezpečné materiály a nástroje, dodržuje bezpečnost práce, pracovní místo udržuje v pořádku.

Umí vyhodnotit výsledky své činnosti.

POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

ŠD je součástí ZŠ, a proto bude bezpečnost a ochrany zdraví dětí zajišťována v rámci školy. Školní řád stanoví obecně pravidla chování dětí a ostatní podmínky jsou zařazeny do vnitřního řádu školní družiny.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

- vhodná struktura režimu s dostatkem relaxace a aktivního pohybu (dané režimem a skladbou zaměstnání)
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny podle platných norem
- ochrana žáků před úrazy
- poučením o bezpečnosti na začátku školního roku i před jednotlivými akcemi v jeho průběhu
- výrazné označení všech „rizikových“ předmětů a částí využívaných prostorů
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře či jiné speciální služby

Psychosociální podmínky

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, všestranný prospěch dítěte
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- ochrana dětí před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčast dětí na životě družiny
- včasná informovanost dětí i jejich rodičů o činnosti ŠD a jejím vnitřním životě

Vychovatelka odpovídá za bezpečnost žáků při standardní činnosti ŠD. Ředitelka může při vyšším počtu žáků nebo vyžaduje-li to náročnost zajištění dozoru nad žáky v prostředí,

v němž se budou pohybovat, určit další pedagogické pracovníky, odpovídající za bezpečnost žáků. Pokud je vychovatelka svědkem úrazu žáka, nebo se o něm doví, podle potřeby zajistí ošetření, doprovod nebo převoz zraněného žáka k lékařskému ošetření, informuje rodiče nebo předá žáka rodičům. Informuje ředitelku školy.

Zjistí-li vychovatelka příznaky onemocnění žáka, uvědomí o tom ihned jeho zákonné zástupce a zajistí jeho izolaci.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Ve školní družině respektujeme individualitu každého účastníka a snažíme se vytvořit přiměřené prostředí pro všestranný rozvoj.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Pro rozvoj talentovaných žáků bude nabízet ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Důležitá je také spolupráce s učiteli, rodiči a odbornými pracovišti.

ZÁVĚR

Přílohou ŠVP je **vnitřní řád ŠD**. Dále **roční plán** pro daný rok, splňující cíle, formy vzdělávání, obsah vzdělávání i kompetence. Tento je tematicky zaměřený na svět kolem nás, roční období a preventivní programy. Aktuální pravidelné, příležitostné a další aktivity jsou vždy časově a podrobně rozpracovány v **měsíčním plánu akcí ŠD**.